

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
і міжнародної діяльності

Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

кандидат хімічних наук, доцент

Лілія Туровська

“ 10 ” 06 2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 2 від 04 червня 2026 р. засідання фахового семінару кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-науковому інституті мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ПРИСУТНІ:

Чуйко О. Д. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва – голова семінару;

Пастух Г. С. – асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва – секретар семінару;

Дундяк І. М. – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – науковий керівник, член семінару, гарант даної ОНП;

Бабій Н. П. – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Макогін Г. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, заступник директора ННІМ – член семінару;

Семчук Л. Я. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Чмелик І. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Лотоцька В. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Нагорняк Х. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Шпільчак В. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Калиновська І. М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару;

Губаль Б. І. – професор, Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва – член семінару.

З присутніх – три доктори мистецтвознавства та шість кандидатів мистецтвознавства, один кандидат педагогічних наук та один заслужений діяч мистецтв, професор – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на фаховому семінарі – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О. Д.

СЛУХАЛИ:

1. Результати дисертаційного дослідження Левицького Андрія Степановича, аспіранта 4 року денної державної форми навчання за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація на тему «Концепції декоративності в реставрації кінця ХХ початку ХХІ століття», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Тему дисертаційної роботи «Концепції декоративності в реставрації кінця ХХ початку ХХІ століття» затверджено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 9 від 01 листопада 2022 р.

Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Дундяк І. М.

2. Виступ здобувача Левицького Андрія Степановича:

Виступ

Наприкінці ХХ століття питання відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини перетворилося на одну з найгостріших тем обговорення у світі, що було пов'язано з низкою вагомих історичних, політичних й технологічних причин, таких як деколонізація, урбанізація та глобалізація. Стирання національних кордонів невдовзі спричинило нагальну зворотну реакцію суспільств

– пошук способів захистити власну ідентичність і культуру від розчинення в глобальному інформаційному просторі.

За своїм спрямуванням праця має виражений теоретико-концептуальний характер, в якій головну увагу зосереджено на моделюванні термінологічного апарату та обґрунтуванні концепцій декоративності в реставрації. Водночас залучене в роботі практичне дослідження реальних реставраційних об'єктів та громадських ініціатив має підпорядкований характер і застосоване як репрезентативна емпірична база для підтвердження, верифікації та ілюстрації висунутих теоретичних положень.

У центрі уваги дослідження – концепція декоративності архітектури крізь призму реставраційних стратегій. У комплексному аналізі цей феномен постає ядром темпорального й семантичного ресурсу, що структурує історичну пам'ять сучасного міського простору.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю теоретичного та практичного переосмислення ролі архітектурної спадщини в процесі формування й захисту національної ідентичності. Концепція декоративності в цьому контексті постає найперше як основний візуальний маніфест самовизначення спільноти. По-друге, архітектурний декор є ядром часового й семантичного ресурсу міста, а реалізація реставраційних проєктів без урахування історичного контексту, матеріалів та стилістики, тиск комерційних інвесторів призводять до спотворення об'єктів, що в результаті викривлює та міфологізує історію. У соціокультурному вимірі наукове обґрунтування підходів до збереження декору необхідне для формування свідомої суспільної думки, протидії фальсифікаціям та забезпечення адекватного сприйняття власної і набутої культури майбутніми поколіннями.

Об'єкт дослідження – відреставровані пам'ятки архітектури.

Предмет дослідження – оціночні підходи, принципи та методи збереження, відтворення та експонування художньо-естетичного оздоблення пам'яток, відреставрованих наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.

Територіальні межі дослідження охоплюють історико-географічні та адміністративні межі Східної Галичини, на прикладі окремих пам'яток архітектурної спадщини якої сформовано основну емпіричну базу роботи. Разом із тим, з метою всебічного вивчення дієвих практик і вирішення стратегічних питань концепцій декоративності у реставрації, до наукового обігу залучено порівняльний

теоретичний та практичний досвід інших міст України, країн Західної Європи та Японії.

Хронологічні рамки дослідження окреслені періодом кінця XX початку XXI століття. Цей період характеризується сформованими принципами підходу до декору як важливого елемента реставрації об'єктів історико-культурної спадщини й семантичного ресурсу урбаністичної культури визначеного регіону. Водночас, для з'ясування генезису окремих пам'яток та визначення історичного місця реставраційних практик у контексті збереження автентичного декору виникла потреба розширення цих меж у бік більш ранніх історичних періодів.

Мета дослідження – концептуалізувати та систематизувати еволюцію уявлень про декоративність в архітектурно-реставраційній практиці кінця XX – початку XXI століття, а також теоретично обґрунтувати принципи збереження та інтеграції декоративних елементів конкретних відреставрованих пам'яток як носіїв темпорально-семантичного ресурсу локального історико-культурного середовища на прикладі об'єктів міст Східної Галичини.

1. У відповідності до поставленої мети сформульовано завдання дослідження:
2. Визначити сучасний стан дослідження теорій архітектурної декоративності та реставрації.
3. Порівняти підходи до збереження декору пам'яток архітектури України з країнами інших світоглядних систем.
4. На основі теоретичного дискурсу сформулювати поняття “концепції декоративності в реставрації”.
5. Охарактеризувати стан об'єктів реставрації та визначити особливості змін у декоративності твору в реставрації наприкінці XX - на початку XXI століття в Східній Галичині.
6. Відстежити дієві соціальні ініціативи, що істотно впливають на процеси реставрації декоративних елементів об'єктів культурної спадщини міст Східної Галичини.

Наукова новизна дослідження визначається метою та поставленими завданнями і полягає у аналізі стану реставраційної діяльності кінця XX на початку XXI століття, формуванні концепцій декоративності в реставрації пам'яток архітектури Східної Галичини, які було реставровано наприкінці XX початку XXI

століття, вивчення та аналіз суспільної думки про реставрацію пам'яток архітектури для встановлення взаємозалежності між очікуванням громади та сучасними тенденціями реставрації.

Вперше:

- сформульовано поняття концепції декоративності в реставрації;
- здійснено комплексний аналіз явища декоративності архітектури;
- проведено порівняння підходів різних країн до реставрації декору архітектурних пам'яток (України, країн Західної Європи та Японії);
- проаналізовано семантичний аспект декоративності архітектури;
- проведено аналіз реставраційних підходів щодо збереження декоративних елементів архітектурних пам'яток Східної Галичини;
- розроблено методику формування концепцій декоративності в реставрації;
- сформовано концепції декоративності в реставрації кінця ХХ початку ХХІ століття;
- охарактеризовано особливості концепцій декоративності в реставрації кінця ХХ початку ХХІ століття в Східній Галичині;
- встановлено вплив зв'язку суспільної думки та пріоритетних цілей реставрації будівель.

Удосконалено:

- методику дослідження декоративності в реставрації архітектури.

Доповнено:

- характеристику декоративності світової та української архітектури;
- соціологічні дані, які репрезентують особливості суспільної думки щодо вигляду реставрованих будівель.

Практичне значення роботи полягає у тому, що результати дослідження збагачують понятійний апарат сучасного мистецтвознавства через глибинну концептуалізацію термінів «декоративність в реставрації» та «темпорально-семантичний ресурс міського простору». Такий підхід фокусується на аналізі архітектурного середовища не просто як сукупності будівель, а як живої знакової системи (семіотики міста).

Систематизовані в роботі принципи інтеграції декору, акцент на важливості збереження, реставрації (в тому числі й реконструкції) конкретних елементів й

орнаментальних систем, пластики та стінописів важливі для фахового чи експертного розрізнення наукової реставрації від псевдоісторичного новобуду («кітч»), який спотворює цінність конкретних об'єктів і простору.

Запропонований аналіз декору архітектурних споруд як візуального коду ідентичності може бути використаним як цінний інструментарій у мистецтвознавчих прикладних дослідженнях процесів деколонізації та дерадянізації простору.

Матеріали та висновки роботи можуть бути використані під час укладання енциклопедичних видань, академічної історії українського мистецтва та архітектури кінця XX – початку XXI століття, а також наукових каталогів пам'яток локального та загальнонаціонального значення.

Основні положення дослідження можуть бути використані у викладанні спецкурсів, формулюванні лекційних програм, методичних посібників для студентів ОР “бакалавр”, “магістр”, “доктор філософії” тощо, за спеціальностями “Мистецтвознавство”, “Культурологія”, “Реставрація творів мистецтва”, “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”.

Джерельна база дослідження сформована на основі даних приватних архівних матеріалів, натурних досліджень та відкритих даних електронних інформаційних ресурсів.

Методи дослідження. В дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. На теоретичному рівні було застосовано *методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, конкретизації та систематизації*. На емпіричному рівні застосовано методи: *порівняння, опису, інтерв'ювання, анкетування*.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали праці українських науковців: Л. Прибеги, Т. Федорової, О. Новака, М. Станкевича, О. Пламеницької, І. Рудневої, І. Глонь, Н. Ревенок, Т. Тимченко, О. Рішняка, О. Титової, В. Маханькова, І. Крейзера, А. Мардера, О. Марущак, П. Килимчук, І. Михальченко, С. Лінди, І. Фелькер, М. Ясінського, Р. Гнідця, О. Романової, Н. Романюк, У. Шпільчак (Мельник), А. Марковського, О. Олійника, О. Лисенко, З. Сеньків, Т. Русевич, О. Клековкіна, А. Святненко, Є. Тернієвської, В. Шейка, Н. Кушнарєнко, І. Прокопенка.

У першому розділі аналізуються теоретико-методологічна та джерелознавча основи. Огляд теоретичного базису засвідчив відсутність цілісних досліджень, які розв'язують поставлену проблему. Наукові праці як українських, так і іноземних авторів, в цілому, акцентують проблему декору та декоративності без уваги до сучасних реставраційних стратегій та змін в урбаністичному просторі. Поза увагою дослідників залишається й концептуалізація декоративності як цілісного темпорального і семантичного ресурсу міського середовища. Більшість наявних публікацій обмежується описовим або суто технологічним аналізом окремих елементів, не розкриваючи потенціал декоративних елементів як першорядного візуального коду національної та європейської ідентичності в умовах кризових соціокультурних трансформацій.

У другому розділі опрацьовано теоретико-аналітичну основу, в яку входило вивчення еволюції декоративності в реставраційній теорії та практиці. Визначено, що декоративність архітектури це не лише комплекс видимих прикрас чи тривимірних форм, а глибока й змістовна частина пам'ятки. Вона працює як носій культурної пам'яті та живий канал зв'язку між архітектором, простором міста і глядачем, який зчитує ці символи. Такий погляд на декор дозволяє довести його важливу онтологічну роль: він не є чимось зайвим чи накладним, а бере безпосередню участь у створенні самої архітектурної форми та визначає суть існування пам'ятки.

Третій розділ зосереджується на практиках трансформації міського архітектурного середовища кінця XX – початку XXI століття. Дослідження реставраційної практики кінця XX – початку XXI століття засвідчило зміну парадигми пам'яткоохоронної діяльності: від прагнення радикального відновлення об'єктів до концепцій делікатної консервації та мінімального втручання. Установлено, що сучасні стратегії базуються на міждисциплінарному, ціннісно-орієнтованому підході, який поєднує міжнародні принципи автентичності й реверсивності з необхідністю візуальної гармонізації нових втручань. Разом з тим, відбулося переосмислення декоративності в бік зсуву акцентів — від суто технічного відновлення форми до врахування її глибоких естетичних, семантичних та соціокультурних аспектів.

На основі натурного обстеження та аналізу реставрованих об'єктів архітектури з'ясовано, що найпоширенішим підходом у вітчизняній та світовій

практиці залишається цілісна реставрація з відтворенням втрачених елементів. У більшості випадків вона базується на науково обґрунтованій методології (без відтворення вигляду за припущеннями). Результати проведеного соціологічного опитування підтвердили, що домінування цієї моделі в українських містах є безпосереднім наслідком впливу соціальних очікувань щодо цілісного й охайного вигляду історичного середовища, а ступінь та якість відтворення пластичного фасадного декору безпосередньо керує сприйняттям архітектурної цілісності та історичної виразності пам'ятки реципієнтом.

Доведено, що реставрація як соціокультурний процес виступає чутливим маркером рівня розвитку суспільства, де концепції архітектурної декоративності формуються під тиском домінуючих ідеологічних доктрин, пам'яткоохоронних інституцій та суспільних запитів. Історичний зріз підтверджує, що тривалий час охорона пам'яток підпорядковувалася політичним та комерційним інтересам владних еліт, натомість сучасне суспільне переосмислення цінності спадщини висуває на перший план принцип автентичності. Дотримання автентичності художньої пластики фасадів слугує головним критерієм визначення меж допустимого втручання в історичну субстанцію об'єкта, перетворюючи реставраційну діяльність на дієвий інструмент формування національної ідентичності та трансляції історичної пам'яті наступним поколінням.

У висновках:

1. Аналіз наукової літератури та джерел засвідчив те, що питання декоративності в реставрації архітектури є важливим, однак мало акцентованим як у вітчизняних, так і зарубіжних працях. Більшість наукових праць присвячені дослідженню окремих елементів декоративності в архітектурі, зокрема декору та орнаменту, стилістиці. Саме дослідження явища декоративності в реставрації, зокрема на прикладі творів архітектури, характеризується **недостатнім рівнем систематизації** теоретичних підходів та **відсутністю цілісної класифікації** концепцій декоративності.

2. Компаративний аналіз пам'яткоохоронних практик України, країн Західної Європи та Азії свідчить, що попри наявність спільного міжнародного теоретичного фундаменту, практичні методики збереження архітектурного декору мають низку розбіжностей, що проявляються у варіативних підходах. Ця диференціація зумовлена специфікою географічного розташування, економічними

чинниками, а також унікальними історією, ментальними й культурними традиціями визначення пріоритетних цінностей кожного конкретного об'єкта для окремої держави.

3. Етимологічне розкодування поняття “декоративності” по відношенню до пам'яток архітектури дозволило дефінувати це поняття як іманентну властивість архітектурного об'єкта бути декорованим, що відображає його складну багаторівневу природу. У результаті критичного переосмислення теоретичних поглядів західноєвропейських та українських дослідників визначено, що саме поняття піддавалось чисельним трансформаціям: від утилітарного трактування його як вторинного оздоблення (прикраси) до інтерпретації як самостійного носія символічних, семантичних та соціокультурних смислів.

Доведено, що в науковому дискурсі починаючи з XIX століття декоративність розглядається як наріжний онтологічний принцип формотворення – зокрема в межах теорії «одягання простору» Г. Земпера та її сучасної рецепції у концепції «тектонічної культури» К. Фремптона. Відповідно, сукупність пластичних засобів і декоративних елементів будівлі визначено як дієвий інструмент тектонічної організації архітектурного простору та його гармонійної взаємодії з навколишнім середовищем. Історичний аналіз сучасних реставраційних підходів дозволив сформулювати авторське розуміння концепції декоративності, під яким розглядається сукупність ідей, принципів та підходів до збереження й актуалізації декоративних елементів об'єкта в межах тих реставраційних заходів, що відображають уявлення суб'єкта реставрації про мету, соціокультурну місію та вектор подальшого існування пам'ятки. Відповідно до цього сформульовано 5 дієвих алгоритмів концепцій:

- концепція цілісної декоративності;
- концепція автентичної декоративності;
- концепція унікальності декоративності;
- концепція оновленої декоративності;
- концепція регенерованої декоративності.

4. Оцінювання сучасного стану об'єктів реставрації в історичних містах Східної Галичини: Львові, Дрогобичі, Жовкві, Івано-Франківську, Коломиї, Городенці, Бучачі виявило гостру суперечність між потребою в автентичному збереженні спадщини та утилітарним тиском міського розвитку та бізнес-структур.

Більшість пам'яток громадського призначення та житлової забудови потребують невідкладних комплексних заходів. Фрагментарні ремонти призводять до поступової втрати дрібної пластики та декору фасадів, внутрішніх приміщень пам'яток, нищення та заміна столярки, поліхромії, декоративного скління тощо. Разом з тим, ступінь відтворення декоративних елементів визначено як провідний чинник, який безпосередньо керує сприйняттям архітектурної цілісності, естетичної якості та історичної виразності пам'яток з боку суспільства.

5. З'ясовано, що домінування підходу цілісної наукової реставрації в містах Східної Галичини є безпосереднім наслідком тиску суспільних очікувань містян, які тяжіють до завершеного, візуально впорядкованого та охайного вигляду історичного середовища. Відтак, сучасні концепції декоративності в регіональній практиці формуються під перехресним впливом міжнародних пам'яткоохоронних принципів (автентичності, реверсивності, мінімального втручання) та локального соціокультурного контексту, де відновлений декор виступає важливим маркером історичної пам'яті, національної традиції та міської ідентичності.

Аналіз сучасного соціокультурного простору міст Східної Галичини дозволив зафіксувати стрімке зростання ролі низових громадських ініціатив у пам'яткоохоронних процесах. Суспільний рух за збереження локальної автентики (зокрема реставрація старовинних дверей, кованих елементів, ліпного фасадного декору) демонструє, що запит на збереження історичної ідентичності сьогодні формується безпосередньо засновниками та активістами громадських ініціатив, які визначають архітектурну деталь як найвищу цінність. За своїм ментальним вектором ці процеси корелюють із європейською моделлю «травматичної» реставрації, де захист і відновлення візуального коду середовища постає як спосіб подолання суспільних викликів, культурного опору та залікування історичних травм.

Результати проведеного соціологічного дослідження дозволили науково пояснити сучасні тенденції поширення практики цілісної реставрації. На прикладі оцінювання окремих практик реставрації міста Івано-Франківськ емпірично підтверджено,

громадське сприйняття реставраційних підходів значною мірою ґрунтується на естетичній виразності об'єкта без прискіпливої уваги до технологічних процесів реставрації. Це дозволяє дефінувати архітектурну декоративність не просто як

художнє явище, а як вагомий соціокультурний чинник формування впливу на суспільну думку та його активну, усвідомлену взаємодію з історичним міським середовищем;

· у ході аналізу опитування наочно доведено, що ступінь і якість відтворення декоративних елементів безпосередньо керують цілісністю візуального образу пам'ятки та визначають характер її ментального сприйняття суспільством. Декоративність в архітектурі кінця XX – початку XXI століття остаточно утверджується як потужний та дієвий інструмент збереження, трансляції та формування історико-культурної ідентичності сучасного архітектурного середовища, навколо якого консолідуються дієві соціальні ініціативи регіону.

Таким чином, у межах виконаного дисертаційного дослідження мету роботи повністю досягнуто, а всі поставлені наукові завдання успішно вирішено.

Щиро дякую за увагу!

3. Запитання до аспіранта по темі дисертації ставили:

1. Доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О.Д.

Питання: Яка роль декоративності у середовищі стосовно сприйняття людиною?

Відповідь. Дякую за запитання.

Декоративність має як естетичний вплив на глядача, так і несе семантичний зміст. За словами Аннет Хауг декор отримує свою естетичну якість та семантичне значення (і, отже, свій потенціал для вписування) через середовище, в якому він створюється, архітектурний контекст, в якому він знаходиться, його декоративне оточення та його зв'язок з певними діями чи практиками. Декоративність архітектури окрім фізичних характеристик тривимірності має глибоку змістовність. Тобто, декоративність постає своєрідною репрезентацією світоглядної парадигми, не обмежуючись тільки естетичною функцією в архітектурі. Вона семантично проявляється як інструмент культурної пам'яті, канал комунікації між архітектором та глядачем. Крім того такий підхід дозволяє також підтвердити її онтологічну роль у формотворенні архітектури.

2. Заслужений діяч мистецтв України, професор Губаль Б. І.

Питання: Що дає порівняння підходів до реставрації творів архітектури різних країн?

Відповідь. Дякую за запитання.

Підходи до реставрації в залежності від розташування мають свої особливості. У роботі для порівняння було обрано практики України, Японії та країн Західної Європи. Такий вибір обумовлено: по-перше, географічною та історичною спорідненістю та віддаленістю, а також наявністю та відсутністю взаємовпливів у становленні діяльності по збереженню. Вивчення таких підходів дає розуміння, що наявні підходи, які змінювались в межах одного континенту не є досконалими, а потребують вливання нових ідей з залученням кардинально відмінних від сталих у цьому регіоні. Тому взаємний обмін досвідом дає поштовх до перегляду та вдосконалення методів та принципів реставраційної діяльності.

3. Доктор мистецтвознавства, доцент Бабій Н. П.

Питання: Чи є позитивними на Вашу думку впливи громадськості на відновлення декоративних елементів у міському середовищі?

Відповідь. Дякую за запитання.

Наявність збережених об'єктів культурної спадщини є підтвердженням безперервного зв'язку між поколіннями. Декоративність, як відображення еволюції розвитку культури певного народу, підлягає особливому захисту та збереженню в автентичному вигляді. Коли в державі не спрацювають механізми регулювання та захисту об'єктів, що становлять культурну спадщину, тоді до справи долучається активна громадськість через певні ініціативи, об'єднані спільною метою. Однак, потрібно усвідомлювати, що твори мистецтва, а точніше декоративність твору, є дуже вразливою до втручання у її структуру. Тому дії громадських ініціативних груп повинні бути синтезом з досвідом фахівців та контролем зі сторони державних органів, завданням яких є збереження національної культурної спадщини.

4. Кандидат мистецтвознавства, доцент Макогін Г. В.

Питання: Чи позитивною є, на Вашу думку, долучення громадськості до фінансування відновлення декоративних елементів фасадів будівель?

Відповідь. Дякую за запитання.

Вважаю, що долучення громадськості до фінансування є проявом небайдужості до стану об'єкту, але впершу чергу до його цінності. Тобто історична, мистецька чи інша цінність пам'ятки є мотивом до її захисту, а поточний стан може

бути поштовхом до дій. Однак, слід наголосити, що фінансування не означає отримати у власність. Це аспект благодійності, а самим відновленням повинні займатись відповідні фахівці під контролем державних органів.

5. Кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. В.

Питання: У чому новизна Вашого дослідження та яке його практичне застосування?

Відповідь. Дякую за запитання.

У літературних джерелах вкрай мало висвітлено питання декоративності в реставрації. В основному публікації стосуються технічних особливостей відновлення, а саме визначення поняття є неконкретизованим. Нами розроблена структура та концептуалізовано поняття концепції декоративності в реставрації як сукупності ідей, принципів та підходів до збереження й актуалізації декоративних елементів об'єкта в межах тих реставраційних заходів, що відображають уявлення суб'єкта реставрації про мету, соціокультурну місію та вектор подальшого існування пам'ятки. Крім цього нами проведено соціологічне дослідження в межах досліджуваного об'єкту, що дало можливість узагальнити очікуваний суспільством зовнішній вигляд декоративних елементів після реставрації.

До доповіді було задано 5 запитань, на які здобувач дав ґрунтовні відповіді.

4. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О.Д.:

Шановні колеги, хочу відзначити, що представлене дослідження є актуальним для теоретичної основи як практичної діяльності, так і в межах освітніх програм. У сучасному гуманітарному дискурсі питання збереження та переосмислення культурної спадщини набуває особливого значення, особливо в умовах трансформаційних процесів, які переживає українське суспільство. У цьому контексті звернення до національних особливостей мистецтва, а зокрема до феномена декоративності, є не лише науково доцільним, а й суспільно значущим.

Автор переконливо демонструє, що декоративність пам'яток архітектури – це не просто одна зі сторін монументального мистецтва, а цілісна культурна система, яка інтегрує в собі естетичні, символічні, соціальні та навіть економічні аспекти життя регіону. Важливо, що дослідження не ізолює цей феномен, а

розглядає його в широкому історико-культурному контексті України та, зокрема, Східної Галичини, показуючи взаємозв'язок із загальноєвропейськими процесами, зокрема з еволюційним розвитком пам'яткоохоронної діяльності, концепцій декоративності від моменту їх зародження до сьогодення.

Окремо хочу підкреслити, що автору вдалося уникнути спрощеного підходу до концептуалізації, не обмежуючись лише трактуванням наявних досліджень. Навпаки, у роботі чітко простежується ідея динаміки, змін, трансформацій концепцій минулого до виведення структури концепцій сьогодення. Це принципово важливо, адже дозволяє розглядати художню сторону твору не як спосіб прикрасити, а як елемент впливу на підсвідомість глядача.

У підсумку зазначу, що дослідження є концептуально цілісним, актуальним і повністю заслуговує на підтримку.

Заслужений діяч мистецтв України, професор Губаль Б. І.:

Шановні присутні, хочу зосередитися на значенні цього дослідження для сучасності. Автор переконливо показує, що традиція української орнаменталістики у архітектурі є унікальним феноменом поєднання двох чи більше культур, зокрема західно-європейської та східної (візантійської). Такий синтез культур продовжує існувати й сьогодні, але вже дещо трансформований під впливом сучасних технологій.

Особливо важливим є акцент на впливі громадськості на збереження власної культурної спадщини, що проявляється у фінансуванні проєктів відновлення та у протидії меркантильним інтересам суб'єктів господарювання. Це демонструє, що історична та суспільна значущість пам'яток є усвідомленою та цінною для нації.

У ширшому сенсі робота сприяє осмисленню української культури як цілісного, безперервного процесу, де традиція і сучасність перебувають у постійному діалозі.

З огляду на це, повністю підтримую результати дисертації та вважаю її вагомим внеском у сучасне мистецтвознавство.

Доктор мистецтвознавства наук, доцент Бабій Н. П.:

Шановні колеги, звертаю вашу увагу на ще один важливий аспект дослідження – осмислення декоративності архітектури не лише як способу вираження автора твору, а як цілісного культурного феномена. У роботі

переконливо показано, що декоративність поєднує естетичну та семантичну роль в середовищі.

Автор демонструє, що впродовж досліджуваного періоду відбувся поступовий перехід від стилізації доповнень втрачених елементів, як способу відновлення первісного стану твору, до повної фіксації стану на момент виявлення. Також акцентовано на сучасних практиках, як поєднання бажання відновити цілісність та зберегти автентичність. Це особливо важливо, оскільки дозволяє розглядати концепції як динамічний культурний процес, а не як периферійне явище.

Також варто відзначити, що автор чітко окреслює регіональні особливості декоративності через її аналіз на реальних об'єктах регіону та поза його межами, що додає дослідженню системності та наукової глибини.

Отже, вважаю, що дослідження є ґрунтовним і повністю підтримую його основні положення та висновки.

Кандидат мистецтвознавства, доцент Макогін Г. В.:

Шановні колеги, основою дослідження, безумовно, є аналіз декору та декоративності, і тут автор демонструє рівень аналітичного мислення. Важливо, що декор аналізується з історичних витоків його появи, трансформацію та переосмислення його сутності та розглядається на сьогоденних практиках відновлення.

Цінним є також те, що дослідження має потенціал практичного застосування – у сфері мистецької освіти, музейної справи, культурної політики. Воно може слугувати основою для подальших досліджень, а також для розробки програм збереження нематеріальної культурної спадщини.

Підтримую висновок автора про унікальність ролі декоративності як одного з ключових чинників ідентичності української нації.

Кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. В.:

Шановні учасники семінару, у дисертації добре розкрито інституційний аспект розвитку декоративності крізь призму історичної еволюції поглядів. Автор переконливо доводить, що становлення і розвиток декоративності в Україні нерозривно пов'язане з глобальними процесами у Європі, і той же час вдалося додати власними елементами колориту та символіки.

Особливої уваги заслуговує аналіз європейських практик збереження, як важливого показового прикладу дотримання міжнародних правил у сфері поводження з пам'ятками культурної спадщини. Такі практики фактично виконують роль медіатора між спробою зберегти недоторканість авторства і спробою відновити утилітарну функцію архітектури.

Не менш важливим є акцент на ролі громадських інституцій. Автор показує, що саме через вони є рушієм збереження важливої для нації спадщини. Це дозволяє говорити про перехід від пасивного очікування до більш усвідомленої активної діяльності.

Вважаю, що цей блок дослідження є глибоким, аргументованим і повністю підтримую висновки автора.

Під час обговорення позитивну оцінку дисертаційній роботі Левицького А. С. висловили: доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О. Д., заслужений діяч мистецтв України, професор Губаль Б. І., доктор мистецтвознавства, доцент Бабій Н. П., кандидат мистецтвознавства, доцент Макогін Г. В., кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. М.

5. Виступ наукового керівника доктора мистецтвознавства, професора, професора кафедри дизайну і теорії мистецтва Дундяк І. М.

Андрій Левицький повністю виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Аспірант здобув глибокі знання зі спеціальності, набув практичних дослідницьких навичок проведення мистецтвознавського аналізу, набув глибокі знання з історії й теорії мистецтва наукового пізнання, що необхідні для проведення наукового дослідження на основі розумінням історичних, геокультурних та етнопсихологічних чинників мистецьких процесів; розуміння і знання історичної та сучасної концепції терміну «декоративність», розуміння значення та актуальність власного наукового дослідження з тематики декоративності архітектури крізь призму реставраційних процесів та ролі факторів впливу на них; глибокі знання принципів логіки, основних мистецтвознавчих понять, вміння застосовувати фахову мистецтвознавчу термінологію (розуміти особливості використання специфічних термінів в галузі реставрації та образотворчого мистецтва); розуміти і правильно визначити основні

етапи, терміни виконання та складові наукових досліджень в галузі образотворчого мистецтва; аналітично провести дослідження об'єктів та предметів для індивідуальних наукових досліджень з курсу.

Андрій Левицький проявив себе наполегливим аналітиком, уважним до деталей, вдумливим, послідовним у досягненні мети та виконанні завдань роботи, скрупульозним у формулюванні висновків дослідження. Сповна оволодів методологією наукової діяльності, результатом якої постало цілісне, глибоке, самостійне наукове дослідження, результати якого характеризуються актуальністю, новизною, теоретичною і практичною цінністю.

Дисертація Андрія Левицького, яка вперше комплексно вивчає концепції декоративності в реставрації робить свій теоретичний внесок у загальну науку. Висвітлюються реставраційні процеси регіону Східної Галичини впродовж кінця ХХ – початку ХХІ століття на предмет їх впливу на декоративність архітектури.

Зважаючи на все вищесказане, вважаю, що дисертаційна праця може бути рекомендованою до захисту у спеціалізованій вченій раді.

6. В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь: доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Чуйко О. Д., доктор мистецтвознавства, професор Дундяк І. М., доктор мистецтвознавства, доцент Бабій Н. П., кандидат мистецтвознавства, доцент Макогін Г. В., кандидат мистецтвознавства, доцент Чмелик І. М., заслужений діяч мистецтв України, професор Губаль Б. І.

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Левицького Андрія Степановича та обговоривши її на фаховому семінарі кафедри дизайну і теорії мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

7. Висновок про перевірку дисертацій та наукових публікацій здобувача на виявлення порушення академічної доброчесності з наданням (до витягу додається довідка за підписом).

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Висновок

наукового фахового семінару кафедри дизайну і теорії мистецтва
Навчально-наукового інституту мистецтв
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Концепції декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття»
здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
з галузі знань 02 Культура і мистецтво

1. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю теоретичного та практичного переосмислення ролі архітектурної спадщини в процесі формування й захисту національної ідентичності. Концепція декоративності в цьому контексті постає найперше як основний візуальний маніфест самовизначення спільноти. По-друге, архітектурний декор є ядром часового й семантичного ресурсу міста, а реалізація реставраційних проєктів без урахування історичного контексту, матеріалів та стилістики, тиск комерційних інвесторів призводять до спотворення об'єктів, що в результаті викривлює та міфологізує історію. У соціокультурному вимірі наукове обґрунтування підходів до збереження декору необхідне для формування свідомої суспільної думки, протидії фальсифікаціям та забезпечення адекватного сприйняття власної і набутої культури майбутніми поколіннями.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тематичне спрямування дисертації узгоджено з програмою і є складовою частиною науково-дослідницької роботи кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника «Актуальні питання культурології, теорія та історія культури» (державний реєстраційний номер 0117U004571). Тему дисертаційної роботи «Концепції декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття» затверджено засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника протокол № 9 від «01» листопада 2022 р.

3. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним дослідженням. Отримані результати, теоретичні положення та висновки сформульовано автором. Статей за тематикою дисертації, опублікованих у співавторстві, немає. Основні

результати дисертаційного дослідження були отримані автором особисто. Цитування інших авторів подано у вигляді посилань на відповідні джерела.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації роботи полягає у тому, що результати дослідження збагачують понятійний апарат сучасного мистецтвознавства через глибинну концептуалізацію термінів «декоративність в реставрації» та «темпорально-семантичний ресурс міського простору». Такий підхід фокусується на аналізі архітектурного середовища не просто як сукупності будівель, а як живої знакової системи (семіотики міста).

Систематизовані в роботі принципи інтеграції декору, акцент на важливості збереження, реставрації (в тому числі й реконструкції) конкретних елементів й орнаментальних систем, пластики та стінописів важливі для фахового чи експертного розрізнення наукової реставрації від псевдоісторичного новобуду («кітч»), який спотворює цінність конкретних об'єктів і простору.

Запропонований аналіз декору архітектурних споруд як візуального коду ідентичності може бути використаним як цінний інструментарій у мистецтвознавчих прикладних дослідженнях процесів деколонізації та дерадянзації простору.

Матеріали та висновки роботи можуть бути використані під час укладання енциклопедичних видань, академічної історії українського мистецтва та архітектури кінця XX – початку XXI століття, а також наукових каталогів пам'яток локального та загальнонаціонального значення.

Основні положення дослідження можуть бути використані у викладанні спецкурсів, формулюванні лекційних програм, методичних посібників для студентів ОР «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» тощо, за спеціальностями «Мистецтвознавство», «Культурологія», «Реставрація творів мистецтва», «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації визначається метою та поставленими завданнями і полягає у аналізі стану реставраційної діяльності кінця XX на початку XXI століття, формуванні концепцій декоративності в реставрації пам'яток архітектури Східної Галичини, які було реставровано наприкінці XX початку XXI століття, вивчення та аналіз суспільної думки про реставрацію

пам'яток архітектури для встановлення взаємозалежності між очікуванням громади та сучасними тенденціями реставрації.

Вперше:

- сформульовано поняття концепції декоративності в реставрації;
- здійснено комплексний аналіз явища декоративності архітектури;
- проведено порівняння підходів різних країн до реставрації декору архітектурних пам'яток (України, країн Західної Європи та Японії);
- проаналізовано семантичний аспект декоративності архітектури;
- проведено аналіз реставраційних підходів щодо збереження декоративних елементів архітектурних пам'яток Східної Галичини;
- розроблено методику формування концепцій декоративності в реставрації;
- сформовано концепції декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття;
- охарактеризовано особливості концепцій декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття в Східній Галичині;
- встановлено вплив зв'язку суспільної думки та пріоритетних цілей реставрації будівель.

Отримало подальший розвиток – результатами дослідження концепцій декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття: удосконалено методику дослідження декоративності в реставрації архітектури; доповнено: характеристику декоративності світової та української архітектури, а також соціологічні дані, які репрезентують особливості суспільної думки щодо вигляду реставрованих будівель.

6. Використання (апробація) результатів роботи.

Результати та основні теоретичні положення дисертації апробовано на 4 наукових конференціях, а саме на: Звітній науковій вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ, 2023 р.), Всеукраїнській науковій конференції студентів та молодих вчених «Українське мистецтво у багатогранності проявів» (м. Івано-Франківськ, 2023 р.), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри» (м. Івано-Франківськ, 2024 р.), IV Міжнародній науково-практичній конференції

«Гагенмейстерські читання (Українська культура і мистецтво у час війни: руйнування ієрархій)» (Кам'янець-Подільський, 2024 р.).

7. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі дизайну і теорії мистецтва, науковий керівник доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Дундяк І. М.

Робота є результатом самостійних досліджень Левицького Андрія Степановича.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 7 наукових праць, з яких:

- 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України (категорії Б);
- 4 тези – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Статті у наукових фахових виданнях України категорії Б:

1. Левицький А. Реставрація архітектурних пам'яток: порівняння підходів України, країн Західної Європи та Японії. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 72. том 2. С. 114-122.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-2-16>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/72_2024/part_2/18.pdf

2. Левицький А. Питання автентичності та комплексного збереження декоративних елементів будівель при реставрації пам'яток архітектури. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. Вип. 4. С. 77-84.

DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.4.8>

URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/402>

3. Левицький А. Декоративність в архітектурі : еволюція в сприйнятті та значення у середовищі. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2026. № 52. С. 322–328.

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.52.1158>

URL: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/1158/2064>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Левицький А. Автентичність у реставрації: необхідність чи свідомий консерватизм. Матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів,

аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 3-7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 176-177.

URL:https://lib-repo.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/19397/1/Кобецька_тези_2023.pdf

5. Левицький А. Реставрація мистецьких пам'яток як індикатор і мотиватор суспільних змін. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених «Українське мистецтво у багатогранності проявів», (Навчально-науковий Інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ 18 травня 2023 року) Івано-Франківськ, 2023. С. 47-51.

URL:<https://odpmr.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2023/08/zbirnyk-materialiv-vseukrainskoi-naukovoi-konferentsii-ukrainske-mystetstvo-u-bahatohrannosti-proiaviv-20231.pdf>

6. Левицький А. Проблематика автентичності у реставрації пам'яток архітектури. «Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: збірник наукових праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 24-25 травня 2024 р.): електронне видання. Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ: "Ксерограф", 2024. С. 152-153.

URL:<https://art.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf>

7. Левицький А. Відновлення втраченого: виклики для реставрації творів мистецтва після завершення війни. Гагенмейстерські читання: тези доповідей IV Міжнар. наук.- практ. конф., м. Кам'янець-Подільський, 5-6 грудня 2024 р.: Українська культура і мистецтво у час війни: руйнування ієрархій / [упоряд. С. Луць]; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А. С., 2025. С. 68-70.

URL:https://art.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/hch_tezy_2025zzakladkami-chastkovyj-zmist.pdf

ВВАЖАТИ:

1. Що дисертаційна робота Левицького Андрія Степановича на тему «Концепції декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття», є завершеною науковою працею, у якій розв'язано важливе наукове завдання – шляхом формування ряду положень, висновків і пропозицій, які розкривають зміст і особливості комплексного дослідження є науковою розвідкою концепцій декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття, що має важливе значення для галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

2. За темою дисертації опубліковано 7 наукових публікацій, де повністю відображені основні результати дисертації, з яких: 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України категорії Б філології та 4 тези – у матеріалах науково-практичних конференціях.

3. Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та Вимогами до оформлення дисертації наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами).

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу «Концепції декоративності в реставрації кінця XX початку XXI століття», подану Левицьким Андрієм Степановичем на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Розглянувши заяви і документи голови разової спеціалізованої вченої ради, рецензентів і опонентів та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради

1. Бабій Надія Петрівна, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Докторська дисертація: Доктор мистецтвознавства, 26.00.01 – теорія та історія культури, ДД № 013530. 02.10.2024 р.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9572-791X>

1.1. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; Oleg Chuyko; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Ukrainian Art in the Context of the Geopolitical challenge of 2014-2025. *Veredas do Direito*, Vol. 23 (2026): *Veredas do Direito*, v. 23, 2026.

ISSN: 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300026>

Keywords: Ukraine, war 2014-2025, fine arts, traditional art, embroidery, museum, mobilization art practice, color.

1.2. Chuyko, O., Babii, N., Semchuk, L., Kalynovska, I., & Nahorniak, K. (2026). Ancient ruthenian artistic traditions of Kholm in the cultural space of medieval central Europe. *Veredas Do Direito*, 23 (3), e234669.

ISSN: 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300033>

Keywords: cultural heritage, art, icon painting, iconography, architectural monuments, sacred art, décor, Byzantine culture, art of medieval Europe, Kholm, Halych.

1.3. Бабій Н. П. Маркування вернакулярних просторів західноукраїнських міст в контексті культурних перетворень початку XXI ст. *Народознавчі зошити*. 2022. № 1 (163). С. 3-15.

DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.01.003>

URL: <https://nz.lviv.ua/archiv/2022-1/3.pdf>

Ключові слова: вернакулярна культура, вернакулярний простір, «карнавальна культура», «традиціоналісти», «комунікатори», магістральні практики, громадський простір.

Рецензентами:

2. Чуйко Олег Дмитрович, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Докторська дисертація: диплом доктора мистецтвознавства ДД № 011684 від 29.06.2021 р. зі спеціальності 26.00.01 – Теорія та історія культури (мистецтвознавство)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3713-5593>

2.1. Chuyko, O., Babii, N., Semchuk, L., Kalynovska, I., & Nahorniak, K. (2026). Ancient ruthenian artistic traditions of Kholm in the cultural space of medieval central Europe. *Veredas Do Direito*, 23 (3), e234669.

ISSN: 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4669>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300033>

Keywords: cultural heritage, art, icon painting, iconography, architectural monuments, sacred art, décor, Byzantine culture, art of medieval Europe, Kholm, Halych.

2.2. Nadiia Babii; Lesia Semchuk; Oleg Chuyko; Tetiana Maryschuk; Oksana Beilakh. Ukrainian Art in the Context of the Geopolitical challenge of 2014-2025. *Veredas do Direito*, Vol. 23 (2026): *Veredas do Direito*, v. 23, 2026.

ISSN: 1806-3845

DOI: <https://doi.org/10.18623/rvd.v23.n3.4668>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001684629300026>

Keywords: Ukraine, war 2014-2025, fine arts, traditional art, embroidery, museum, mobilization art practice, color.

2.3. Чуйко О. Візантійські традиції в декоративно-прикладному мистецтві Галицької землі і Волині періоду Середньовіччя. *Народознавчі зошити* : Науковий збірник. Львів, 2022. № 5 (167). С. 1164–1172.

DOI: <https://doi.org/10.15407/nz2022.05.1164>

URL: <https://nz.lviv.ua/archiv/2022-5/11.pdf>

Ключові слова: традиція, Візантія, культура, ремесло, осередок, артефакт, композиція.

3. Дяків Марія Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Дисертація кандидата мистецтвознавства: диплом ДК №060566, дата видачі 13.02.2008 р., спеціальність 17.00.06 – Декоративне і прикладне мистецтво.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3857-0466>

3.1. Дяків М., Дяків О. Постмодерністичні зрізи «Станіславівського феномену». Андеграудне мистецтво. *Вісник науки та освіти*. 2022. № 5(5). С. 77–89.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5\(5\)-77-89](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5(5)-77-89)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/3231/3246>

Ключові слова: культурно-мистецькі процеси, бієнале, андеграудна культура, візуальна інсталяція, фотографія, живопис, графіка, скульптура.

3.2. Дяків М., Чолій О. Національна ідея в монументальному мистецтві міста Івано-Франківська 1970–1980 років. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 2 (8). С. 758–769.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-2\(8\)-758-769](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-2(8)-758-769)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/3952/3973>

Ключові слова: національна ідея, монументальне мистецтво, панно, творчість, глиняна пластика, Михайло Мурафа.

3.3. Дяків М., Дяків О. Постмодерністичний живопис Едуарда Ніконогова. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. № 56. С. 57–63.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-1-8>

URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/56_2022/part_1/8.pdf

Ключові слова: постмодернізм, мистецтво, зображення, сюжет, композиція, твір.

Офіційними опонентами:

4. Шуліка Вячеслав Вікторович, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри реставрації та експертизи творів мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Дисертація кандидата мистецтвознавства: диплом ДК 062642, дата видачі 01.07.2010 р., спеціальність 17.00.05 – Образотворче мистецтво.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1997-7033>

1. Соколова Д.К. Шуліка В.В. Іконографічні програми монументальних розписів О.Я. Сокола у храмах Харківщини та Полтавщини. Український мистецтвознавчий дискурс №5 2024. Київ: Національний авіаційний університет; Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 133–144.

DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.5.15>

URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/310/265>

Ключові слова: іконографічна програма, Олексій Якович Сокіл, монументальні розписи, монументальний живопис, іконографія, релігійне мистецтво.

2. Шуліка В.В. Валер Бондар: живопис на склі, творчий метод, техніка, матеріали, реставрація. Український мистецтвознавчий дискурс. №4, 2023 Київ: Національний авіаційний університет; Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 111–117.

DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.15>

URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/171/140>

Ключові слова: Валер Бондар, живопис, реставрація, консервація, живопис на склі, художні матеріали, гуаш, темпера, акрил, художник-нонконформіст, методика реставрації.

3. Шуліка В.В. Іконостаси Сумського полку першої половини XVIII століття. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, № 1, 2022. Харків: ХДАДМ, 2022. С.62–72.

DOI: [10.33625/visnik2022.01.062](https://doi.org/10.33625/visnik2022.01.062)

URL: https://visnik.org.ua/pdf/visnik_ksada_2022-1_06_Shulika_62-72.pdf

Ключові слова: іконостас, Слобожанщина, Сумський полк, ікона, іконографія.

5. Ященко Олексій Федорович, кандидат архітектури, доцент, завідувач кафедри архітектури і дизайну Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

1. Губанов О. Методологія збереження історичних міст: фізичні навантаження, концептуальне проектування, екологічне містобудування, зелене будівництво / О. Губанов, М. Капак, С. Кельба, О. Ященко, А. Гуртовенко. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2025. Вип. 73. С. 69–80.

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.73.69-80>

URL: <https://archinform.knuba.edu.ua/article/view/338045/332868>

Ключові слова: історичні міста, методологічні підходи, концептуальне проектування, екологічно орієнтоване містобудування, зелене будівництво, сталий розвиток, збереження культурної спадщини.

2. Капак М. М. Інтеграція законодавчих засад у сучасну архітектурно-проектну практику: реконструкція, реставрація та збереження об'єктів культурної спадщини з урахуванням регіональних особливостей формоутворення поверхонь об'єктів архітектури / М. М. Капак, С. С. Кельба, Ю. Л. Березовський, О. Ф. Ященко, А. В. Гуртовенко. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2025. Вип. 33. С. 174–182.

DOI: <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2025.33.174-182>

URL: <https://av.knuba.edu.ua/article/view/335749/324614>

Ключові слова: культурна спадщина, законодавство, реконструкція, реставрація, охорона пам'яток, архітектурне проектування, спадщина Європи

3. Капак М. М. Методичні підходи, комбінаторна методологія організаційно-технологічного моделювання і фізичні впливи регіональної місцевості до архітектурно-проектної діяльності в контексті правового регулювання: реконструкція, реставрація та збереження об'єктів культурної спадщини / М. М. Капак, С. С. Кельба, О. Ф. Ященко, Ю. Л. Березовський, А. В. Гуртовенко. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2025. Вип. 33. С. 183–192.

DOI: <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2025.33.183-192>

URL: <https://av.knuba.edu.ua/article/view/335751/324618>

Ключові слова: культурна спадщина, реставрація, реконструкція, збереження, правове регулювання, методика проектування, об'єкти охорони

Голова фахового семінару
доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва

Олег ЧУЙКО

Секретар семінару
асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва
_____ 2026 року.

Галина ПАСТУХ